

Eğitim Yönetiminde Örgütsel Özdeşleşme Bağlamında Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi

Ercay Koçak

MEB Eğitim Yöneticisi

berkay-bengisu850@[hotmail.com](mailto:berkay-bengisu850@hotmail.com), ORCID:0009-0001-9076-4364

Özet

Bu çalışmanın amacı, eğitim yönetiminde örgütsel özdeşleşme bağlamında sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesidir. Toplumun eğitilmesinde istek ve beklentilerini karşılamaya yarayan, eğitim sisteminin en alt birimini oluşturan örgütler okullardır. Eğitim örgütlerinin temel amacı, toplumun devamlılığını sağlayacak kültür ve değerlerin gelecek nesillere aktarılıp, bu kültür ve değerlerin biçimlendirilmesidir. Bunların gerçekleşebilmesi için gereken koşullardan biri eğitim örgütlerinde yer alan öğrencilerin, öğretmenlerin ve idarecilerin örgütleri ve örgütün her türlü düzenlediği etkinliklerle psikolojik bağ kurmaları gerekir. Çünkü örgütle özdeşleşme, kişinin üyesi olduğu kurum, faaliyetleri ve üyeleriyle ilişkili birlik olma ve aidiyet duygusu ve bağ kurma olgusuna sahip olduğu bir sosyal özdeşleşme şeklidir. Örgütleriyle özdeşleşen öğretmenler, örgütsel hedef ve değerleri bireysel olarak benimseyip inanır ve bu hedefleri gerçekleştirme konusunda kendilerini motive hisseder. Bu öğretmenlerde örgütsel inanç, değer, tutum ve hedeflerin benimsenmesi ile yüksek örgütsel özdeşleşme sağlanır. Yani örgütsel özdeşleşme düzeyi yüksek olan bireyler, örgütü her şekilde savunabilir. Örgütsel özdeşleşmenin bir sonucu olarak örgütte performans artışı sağlanır ve verimlilik artar, yüksek eşgüdüm ve işbirliğiyle örgüt çevresel değişikliklere kolay ve hızlı uyum sağlar. Böylelikle örgütsel performans beklenen düzeyde artış gösterir. Eğitim yönetiminin ilk akla gelen aşamasıdır sınıf yönetimi. Sınıf; içerisinde yer alan öğrenci grubunun

eğitim faaliyetlerine aktif olarak katıldığı ortam olarak bilinirken; sınıf kelime olarak “Belirli nitelikleri aynı olan bireylerin oluşturduğu topluluk” olarak ifade edilmektedir. Buna örnek olarak işçi sınıfı, askeri sınıf, okul ortamında oluşturulan sınıf verilebilir. Sınıfta bulunan öğrenciler, yaş, hazırbulunuşluk seviyesi, bilgi düzeyi açasından birbirlerine yakınlık gösterirler. Bu kümenin oluşturduğu küme adı da sınıftır. Eğitim öğretim faaliyetlerin de sınıf kelimesi bu mahiyette kullanılmalıdır. Sınıf yönetiminin öğretmen kalitesi de eğitim yönetiminin etkisi ve niteliğine bağlıdır. Eğitim alanında oluşan başarı sınıf yönetiminin başarısı ile doğrudan ilgilidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Örgütsel Özdeşleşme, Sınıf Yönetimi

Examination of Classroom Management Skills in the Context of Organizational Identification in Educational Management

Abstract

The aim of this study is to examine classroom management skills in the context of organizational identification in educational management. Schools are the organizations that serve to meet the wishes and expectations of society in education and constitute the lowest unit of the education system. The main purpose of educational organizations is to transfer the culture and values that will ensure the continuity of society to future generations and to shape these culture and values. One of the necessary conditions for these to be realized is that students, teachers and administrators involved in educational organizations should establish a psychological connection with their organizations and all kinds of activities organized by the organization. Because identification with an organization is a form of social identification in which a person has the phenomenon of unity and a sense of belonging and bonding associated with the institution, activities and members of which he is a member. Teachers who identify with their organizations adopt and believe in organizational goals and values individually and feel motivated to achieve these goals. In these teachers, high organizational identification is achieved by adopting organizational beliefs, values, attitudes and goals. In other words, individuals with a high level of organizational identification can defend the organization in any way. As a result of organizational identification, performance increases in the organization and productivity increases, with high coordination and cooperation, the organization adapts to environmental changes easily and quickly. Thus, organizational performance increases at the expected level. The first stage of educational management that comes to mind is classroom management. Class; while it is known as the environment in which the student group actively participates in educational activities, the classroom is expressed as “A community formed by individuals whose certain qualities are the same” as the word. Examples of this are the working class, the military class, the class created in a school

environment. The students in the class show closeness to each other in terms of age, level of readiness, level of knowledge. The cluster name that this cluster creates is also a class. In educational activities, the word class should also be used in this nature. The teacher quality of classroom management also depends on the impact and quality of educational management. Success in the field of education is directly related to the success of classroom management.

Key Words: Educational Management, Organizational Identification, Classroom Management

Giriş

Bireyler, hayatlarının büyük bir kısmını çeşitli örgütlerle iç içe geçirmektedir. Günlük yaşantı içerisinde farklı birçok örgütle ilişki içinde olunmakta ve bu örgütlerden bir şekilde etkilenilmektedir.

Birçok kişi hayatını bir okulun, hastanenin, bankanın, herhangi bir şirketin veya kültürel, sosyal ya da dini bir örgütün üyesi olarak devam ettirir. Bu örgütlerde bazen iş gören, işveren ya da bir öğrenci, bazen müşteri, bazen bir hasta ya da bir vatandaş konumunda bulunmakta ve toplum içinde yaşamının gereği olarak bu tip örgütlerden bir şekilde faydalanılmaktadır.

Toplumun eğitilmesinde istek ve beklentilerini karşılamaya yarayan, eğitim sisteminin en alt birimini oluşturan örgütler okullardır (Kaya, 2007).

Eğitim örgütlerinin temel amacı, toplumun devamlılığını sağlayacak kültür ve değerlerin gelecek nesillere aktarılıp, bu kültür ve değerlerin biçimlendirilmesidir (Özdemir, 2010).

Bunların gerçekleşebilmesi için gereken koşullardan biri eğitim örgütlerinde yer alan öğrencilerin, öğretmenlerin ve idarecilerin örgütleri ve örgütün her türlü düzenlediği etkinliklerle psikolojik bağ kurmaları gerekir.

Örgütle özdeşleşme, kişinin üyesi olduğu kurum, faaliyetleri ve üyeleriyle ilişkili birlik olma ve aidiyet duygusu ve bağ kurma olgusuna sahip olduğu bir sosyal özdeşleşme şeklidir.

Örgütleriyle özdeşleşen öğretmenler, örgütsel hedef ve değerleri bireysel olarak benimseyip inanır ve bu hedefleri gerçekleştirme konusunda kendilerini motive hisseder. Bu öğretmenlerde örgütsel

inanç, değer, tutum ve hedeflerin benimsenmesi ile yüksek örgütsel özdeşleşme sağlanır. Yani örgütsel özdeşleşme düzeyi yüksek olan bireyler, örgütü her şekilde savunabilir.

Örgütsel özdeşleşmenin bir sonucu olarak örgütte performans artışı sağlanır ve verimlilik artar, yüksek eşgüdüm ve işbirliğiyle örgüt çevresel değişikliklere kolay ve hızlı uyum sağlar. Böylelikle örgütsel performans beklenen düzeyde artış gösterir (Ertürk, 2003).

Örgütsel özdeşleşme ile öğretmenlerin, düşünceleri ve gereksinimleri ile örgütsel hedefler paralellik gösterir. Öğretmenler bu şekilde örgütte kalmaya istekli hale gelir.

Yüksek özdeşleşme ile daha düşük devamsızlık, daha iyi bir performans ve kişisel perspektif ile geliştirilen olumlu tutum ve davranışlar sergilenir. Sonuç olarak örgütsel özdeşleşme ile bireylerdeki iş tatmini, motivasyon ve refah artar (Yaykiran, 2020).

Kendisini eğitim kurumuyla birlikte değerlendirdiklerinde oluşan pozitif duygu bireyin kendi potansiyelini algıladığına işaretler. Kendini algılama ve örgütsel özdeşleşmenin arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Örgüt ortamında sevilen, sayılan ve takdir edilen öğretmen, gerçekleştirdiği hizmetin karşılığı olarak bu değeri gördüğü bilinciyle mutlu olmakta, kendini algılayıp yeteneklerinin farkında olup daha verimli çalışmaktadır. Böylece öğretmen başarılı olma duygusu ile moral ve motivasyonunu yüksek seviyede tutarak, mesleğine daha çok bağlı birey olmaktadır (Silah, 2001).

Bireylerin örgütleriyle özdeşleşme düzeyleri arttıkça, örgütsel açıdan hareket edebilme ve bu açıdan düşünebilme düzeyleri de artmaktadır. Bu durum öğretmenler için de geçerlidir. Bir öğretmene örgütü ile özdeşleşmek mutluluk ve huzur verir.

Sonuçta öğretmenler kendi evine gider gibi okullarına giderken huzur ve mutlulukla gider. Tüm bunların neticesinde hiç kuşkusuz öğretmenin işindeki verimliliği olumlu yönde etkilenir. Böylece eğitim örgütleri olan okullarımızda çalışan öğretmenlerimizin, yöneticilerimizin örgüt adına yaptıkları çalışmalar kendi çalışmalarına haline gelir.

Okul Yönetimi Bağlamında Sınıf Yönetiminin Kavramsal Çerçevesi

Toplumların geleceklere için şah damarı olan öğretmenler, sınıflarında yönlendirme ve rehberlik yapan yönetmen konumundadır. Bulduğu bu konum itibariyle öğrenciyi, hammadde gibi işleyebilir, zenginleştirebilir.

Öğretmenin özellikleri ve donanımı işlenmekte olan hammadde şeklindeki öğrenciyi iyi niteliklerle donatabilir. Başarılı bir öğretmenin, teknolojiye yönelik donanımı önemlidir. Bu durum, etkileşimli tahtaların Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde sınıflarda yer edinmesi, bu konuyu gerekli kılmaktadır.

Sınıf, aslında öğrencilerin belli bir zamanı donanım kazanabilmek için beraber geçirdikleri yerdir. Sınıflar aynı akran grubunda bulunan öğrencileri içerisinde bulundurduğu konum itibariyle en iyi şekilde yönetilmeye ihtiyaç duyulan ortamlardır.

Eğitimin kaliteli olmasının ön koşullarından birisi etkili bir sınıf yönetim ortamının oluşturulmasıdır (Yılmaz ve Aydın, 2015).

Eğitim yönetiminin ilk akla gelen aşamasıdır sınıf yönetimi. Sınıf; içerisinde yer alan öğrenci grubunun eğitim faaliyetlerine aktif olarak katıldığı ortam olarak bilinirken; sınıf kelime olarak “Belirli nitelikleri aynı olan bireylerin oluşturduğu topluluk” olarak ifade edilmektedir.

Buna örnek olarak işçi sınıfı, askeri sınıf, okul ortamında oluşturulan sınıf verilebilir. Sınıfta bulunan öğrenciler, yaş, hazırbulunuşluk seviyesi, bilgi düzeyi açısından birbirlerine yakınlık gösterirler. Bu kümenin oluşturduğu küme adı da sınıftır. Eğitim öğretim faaliyetlerin de sınıf kelimesi bu mahiyette kullanılmalıdır.

Sınıf yönetiminin öğretmen kalitesi de eğitim yönetiminin etkisi ve niteliğine bağlıdır. Eğitim alanında oluşan başarı sınıf yönetiminin başarısı ile doğrudan ilgilidir (Başar, 2005).

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği sınıflar, öğrencilerin okul içinde en çok vakit geçirdiği alanlardır. Öğrencilerin kişiliğini ve davranışlarını büyük ölçüde şekillendiren ve bilgi ediniminin en üst düzeyde gerçekleştiği öncelikli kaynaklardan biri olarak kabul edilen sınıflar, eğitim sisteminin en küçük birimi olmasına karşın, eğitim faaliyetlerinin kalbinde yer almaktadır (Başar, 2005).

Belirli bir içerik, program ve amaç çerçevesinde öğrenim faaliyetlerinin gerçekleştirilerek öğrencilerin hayata hazırlandığı bir sınıf ortamı oluşturabilmek için etkili bir sınıf yönetimine ihtiyaç vardır. Sınıf yönetiminin başarısı, okulun ve verilen eğitimin kalitesini etkilemekte bu da dolaylı olarak toplumsal hayatı etkilemektedir.

Sınıf yönetimi, olumlu ve verimli bir öğretim ortamı oluşturmak için geliştirilmiş teknik, yöntem ve stratejiler olarak tanımlanabilmektedir. Etkili bir sınıf yönetimi olmaksızın öğrenciye istenilen akademik ve sosyal becerilerin kazandırılmasını güç olmaktadır.

Öğrencilerin sınıflarda; yaşitlarıyla bir arada, bireysel veya grupla beraber bilgi edindiği, uygulama yaptığı, tecrübe edindiği ve hayata hazırlandığı düşünüldüğünde sosyalleşme, iletişim ve etkileşimin olduğu her alanda olduğu gibi sınıflarda da ortak bir sınıf kültürü oluşturularak belirli kurallar çerçevesinde etkili bir yönetime ihtiyaç duyulmaktadır (Ada ve Baysal, 2018).

Okul bazlı düşünüldüğünde; yönetici, okul personeli, öğretmen, öğrenci ve veli olmak üzere yönetime etki eden pek çok değişken olmasına karşın sınıf yönetiminde ana sorumluluğun öğretmende olduğu düşünülmektedir.

Sınıf yönetimi ile ilgili alanyazın incelendiğinde genellikle öğretmen yeterliliği üzerine durulduğu görülmektedir. Ada ve Baysal (2018) dersin içeriği, öğrencinin fiziksel, zihinsel, psikolojik özellikleri ve okula ilişkin değişkenler ne olursa olsun sınıf yönetiminde esas sorumlu kişinin öğretmen olduğunu ve öğretmenin sahip olduğu beceri ve kişilik özellikleri, alan hakimiyeti, motivasyonu, iletişim becerileri ve kullandığı eğitim yöntem ve stratejilerinin sınıf yönetimini doğrudan etkileyeceğini belirtmektedir.

Sınıf ortamını oluşturan değişkenlere bakıldığında ise öğrencilerin kişilik özellikleri, ev yaşantısı, fiziksel yetenekleri veya engelleri, motivasyonu, kültürel geçmişi, eğitim geçmişi, okula ve derse karşı tutumu, psikolojik durumu, ders çalışma becerileri ve alışkanlıkları, arkadaşlarıyla ve öğretmeniyle olan ilişkileri, sosyal becerileri, ailenin sosyoekonomik durumu, okulun fiziksel ve maddi olanakları, sağladığı imkanlar, okulun bulunduğu çevre, sınıfın fiziksel koşulları, sınıf düzeni, eğitimde kullanılan materyaller, ders programı, müfredatın içeriği, uygulamaya dönük olanaklar, eğitimde kullanılan yöntem, teknik ve stratejiler, teknik ve teknolojik olanaklar ve ders saati gibi pek çok unsur olduğu görülmektedir (Yılmaz, 2008).

Buradan hareketle sınıf yönetiminin yalnızca öğretmenlerin yeterliliklerine bağlı olmadığı söylenebilir; ulusal ve uluslararası eğitim politikaları, okul yönetimi, okulun sunduğu imkanlar, okul çevresi, veli beklentileri ve zaman yönetimi gibi sınıf yönetimini etkileyen çok sayıda değişken olduğunu söylemek mümkündür.

Eğitim sistemi içindeki hiyerarşik düzen, sistemin en alt basamağında ve birincil öncelikte olan sınıflarda meydana gelen tüm süreçlerin üst sistemleri etkilemesine neden olmaktadır; örneğin öğretmenin kullandığı ders anlatım yöntemi, sınıfın yönetim şeklini ve okulun yönetim şeklini etkilemektedir.

2005 yılına kadar Türkiye’de pekiştirme ve tekrarlar üzerinde duran öğretmen merkezli davranışçı yaklaşımla öğretim yapıldığı görülmektedir. 2005 yılından sonra ise öğrencilerin ihtiyaç ve ilgilerine göre şekillenen yapılandırmacı yaklaşım ile öğretim yapılmaya başlanmış ve bu durum öğretmenlerin sınıftaki yönetim anlayış ve uygulamalarını etkileyerek disiplin odaklı bir sınıf yönetim anlayışından esnek bir yönetim anlayışına geçiş yapmalarını sağlamıştır (Özkan, 2012).

Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler

Sınıf yönetiminde etkili olan sosyal ve psikolojik etmenler şu şekilde sıralanabilir (Başar, 2005; Arslan, 2014):

Sosyal Etmenler

Bireylerin kişilik yapısının ve davranışlarının şekillenmeye başladığı ilk kurum ailedir. Aile, evrensel anlamda en temel sosyal birimdir.

Aile

Birey, doğumu ile başlayan süreçte, aile fertlerinin kurmuş olduğu ilişkiler içerisinde toplumsal, bireysel ve kişisel özelliklerini kazanmaktadır. Bir bireyin, temel yaşam alışkanlıklarını belirlemede en etkili etmenler; ailenin eğitim düzeyi, kardeş sayısı, sosyoekonomik durumu, sosyo-kültürel özellikleri, tüketim alışkanlıkları gibi etmenlerdir.

Böylece tüm bireyler, kendi yetiştiği ve büyüdüğü ortamda doğduğu andan itibaren adeta bir hamur gibi şekillenmeye başlamaktadır (Arslan, 2014).

Bir ailenin çocuğunu yetiştirirken ona sağlaması gereken temel katkılar Yavuzer (2000)'e göre şu şekildedir:

- Güven duygusu vermek,
- Sosyal çevre sağlamak,
- Çocuğun başarısı için yetenek ve ilgileri doğrultusunda gelişimini desteklemek,
- Karşılaştığı sorunlara çözüm sunmak,
- İstendik davranışlar doğrultusunda model olmak ve rehberlik etmek,
- Çocuğun beklenti ve istekleri göz önüne alınarak gelişimine yardım etmek.

Toplumsal Değerler, Normlar ve İnançlar

Çocuklar, eğitim-öğretim sürecindeki toplumsal değer, norm ve inançlara ilişkin kazanımları sayesinde diğer bireylerin haklarına saygılı olmayı, kendi haklarını ve sorumluluklarını bilen bireyler olmayı ve toplumsal rollerini sınıflarda edinmektedirler (Çelik, 2005).

Çevre

Sınıf yönetiminde etkili sosyal etmenlerden biri de çocuğun içinde bulunduğu fiziksel, sosyal çevre ve özellikleridir. Çağdaş öğretimin barındırdığı yaparak yaşayarak öğrenme yönteminde çocuklar, yaşamın farklı alanlarını yakın ve uzak çevrede araştırarak, deneyimleyerek öğrenirler (Demirel, 2005).

Okulun Yapısı

Tüm ülkelerde, sosyal hayatın bir gerekliliği olarak görülen kurallar; okullarda bireyleri örgütlemek, koordine olmalarını sağlamak için okul ve sınıf kuralları biçiminde işe koşulmaktadır. Bu kurallar, okul ile sınıfta devam eden sosyal ve öğrenme öğretme süreçleri içinde desteklenir (Özden, 2004).

Psikolojik Etmenler

Tertemiz (2006), her öğretmenin bireysel özellikleri, kişiliği ve öğretme yöntemi olduğunu ve bu nedenle, sınıf yönetiminin öğretmenden öğretmene farklılık gösterdiğini ifade etmiştir.

Öğretmenin Özellikleri ve Deneyimleri

Öğretmenin, çocukların öğrenmelerini kolaylaştırmaya yönelik yarattığı olumlu sınıf ikliminin önemi oldukça nettir.

Çocukların Özellikleri ve Gereksinimleri

Getzels ve Thelen, Murray'e göre bu sosyal sistemde, çocukların bireysel gereksinimleri, beklentileri ve çevresi ile etkileşiminin, çocuk davranışlarında temel belirleyici olduğunu belirtmiştir (Arslan, 2014).

Sonuç

Örgütler, kendisini oluşturan üyelerin davranışları ve bu davranışların etkileşimleriyle varlığını sürdürmektedir. Davranış ilişkilerinin iyi olduğu ölçüde örgütün gelişmesi ve ilerlemesi mümkün olmakta, davranış ilişkilerinin olumsuz olması durumunda ise örgütün varlığı tehlikeye girmekte ya da yok olma tehdidi ile karşı karşıya gelmektedir.

Hangi tür örgüt olursa olsun insanların davranışları ve tutumları ile ilişkileri onların değişimini sağlayarak davranışlarının yönlendirilmesini sağlamakta, çalışmaya dair motivasyonlarını artırmakta, görev ve sorumluluklarını yapmada onları başarılı kılmaktadır. Bu sebeple de örgüt yöneticileri, çalışanlarının davranış, tutum ve ilişkileriyle yakından ilgilenmek durumundadır.

Günümüzde örgütler arası rekabetler söz konusudur, örgütler arası dengeler sürekli değişmekte, teknolojik yeniliklere uyum sağlama zorunluluğu gelmekte, örgütün var olmasında bilginin temel

rol oynadığı ve bu temelin her an çok kısa sürede en verimli şekilde kullanılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Her an her gün değişimin olduğu bu ortamda örgütün ayakta kalabilmesi ve varlığını devam ettirebilmesinde strateji, kalite, bilgi, insan kaynakları, sinerji gibi kavramlar oldukça önemli olmaktadır. Bu sebeple ki yapısal değişimler örtülerde bir gerekliliktir.

Özdeşleşmenin; insanlara bağlılık ve anlam hissiyle motivasyon kazandıracığı, sosyal hayatlarına anlam kazandırmada yardımcı olacağı belirtilmiştir. Ayrıca grup ya da kurumun faydasına hareket etme olarak da insanlar açısından algılanabilmektedir.

Örgütsel özdeşleşme kısaca, bireylerin kendilerini örgütle bir olarak ve örgüte bağlı şekilde algılamaları, kendi amaçlarının örgütün amaçları ile örtüşmesi durumudur. Bir diğer deyişle insanın kendisini örgütün bir parçası olarak görüp hissetmesidir.

Örgütsel özdeşleşmede; örgütün bir parçası olabilme, örgütün değerleri ile bütünlük sağlama, örgütte dayanışma hissi oluşturma ve örgütü ile onur duyma söz konusudur. Dolayısıyla örgüt ve birey bütünleşmesinin oluşmasında önemli bir işlevi bulunur, bireysel davranışları ve inançları örgütsel boyutta şekillendirir.

Örgüt çalışanları tarafından örgütü “biz” olarak tanımlamakta oldukça etkilidir. Ayrıca insanlar arasında sağlıklı iletişimi sağlamakta ve bireylerin çalıştıkları ortama yabancılaşmalarının önüne geçmektedir.

Araştırmalar, bir örgüt olan okul ortamında öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme düzeylerinin orta düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin gözünde örgütsel özdeşleşme kavram olarak; örgütün amaçlarına ulaşmada gösterilen ekstra performanstır.

Diğer taraftan kendini diğer eğitim kurumlarından farklılaştıramama ve maddi açıdan kaygı yaşama gibi etmenler öğretmenlerin örgüt özdeşleşme düzeylerini düşürmektedir.

Bulunduğu kurum ile özdeşleşmiş, kendisini bir bütün olarak hisseden, aidiyet duygusu gelişmiş bir öğretmenin, kaliteli ve olumlu atmosfere sahip bir sınıf ortamında, öğrencileri bireysel davranışlarında ve akran ilişkilerinde olumlu yönlendirmesi, istedik davranışlarını desteklemesi, öğrenci ile olan ilişkisini sağlıklı yürütmesi daha kolay sağlanacaktır. Bu kapsamda örgütsel özdeşleşmenin önemi oldukça fazladır.

Kaynakça

- Ada, S. ve Baysal, N. (2018). Sınıf yönetimi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Arslan, H. (2014). Sınıf yönetimi. İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Aytaç, T. (2013). Okul merkezli yönetim. Ankara: Nobel Yayınları.
- Başar, H., (2005). Sınıf yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. Ankara: Pegem Yayınları.
- Çubukçu, Z., Özenbaş E., Çetinkaya, N., Satı, D. ve Şeker, Ü. (2012). Yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli gözünde öğretmenin sahip olması gereken değerler. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 2(1), 25 37.
- İşcan, Ö. F. (2006). Dönüştürücü/Etkileşimci liderlik algısı ve örgütsel özdeşleşme ilişkisinde bireysel farklılıkların rolü. Akdeniz Üniversitesi İİBF Dergisi, (11), 160-167.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2004). Yeni insan ve insanlar. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kanten, P. (2012). İşgörenlerde işe adanmanın ve proaktif davranışların oluşumunda örgütsel güven ile örgütsel özdeşleşmenin rolü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Kaya, Z. (2007). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özdemir, A. (2010). Örgütsel Özdeşleşmenin algılanan örgütsel destek, cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre incelenmesi. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 14(1), 237– 250.
- Özden, Y. (2004). Eğitimde dönüşüm -yeni değerler. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özkan, H.H. (2012). Yapılandırmacı odaklı öğretim tasarımı modeli örneği. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(28), 47-66.
- Robbins, S. ve Judge, A. (2012). Örgütsel davranış. (Çev.) Yağmur Yıldız, Ankara: Nobel Yayınları.
- Sarı, H. ve Dilmaç, B. (2011). Sınıf yönetiminin temelleri. Konya: Eğitim Yayınları.

Silah, M. (2001). Eğitim örgütlerinde hizmetin niteliğini arttırmak için personelin ödüllendirilmesi. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2(1), 95-109.

Sönmez, V. (2003). Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, V. (2005). Eğitim felsefesi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yılmaz, N. (2008). Dersin akışını bozan istenmeyen davranışları yönetme stratejilerinin incelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 1-38.

Yılmaz, Z. N. ve Aydın, Ö. (2015). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 11(1), 148-164.